

Posudek vedoucího bakalářské práce Antonína Faktora *Kněz vnitřním nepřítelem. Nietzscheho kněz jako idealizované já neurotika*

U zrodu této práce stála víceméně „náhoda“, kdy student připadl na podobné významové konotace mezi Nietzscheovým pojetím kněze v *Genealogii morálky* a popisem neurotických mechanismů a pochodů u Karen Horneyové. Po krátkém váhání se rozhodl tuto strukturní analogii prozkoumat blíže a promyslet, zda má jeho prvotní tušení nějaké hlubší podloží či jde pouze o již tolikrát ověřenou zkušenost, při níž někdo spíše intuitivně než věcně zahlédne v Nietzscheově metaforicky básnivém jazyce záblesk souvislosti a poté, když se ji pokouší pevněji ustavit, zjistí, že toho není schopen.

Prvotní předtucha byla podpořena všeobecně vstřícným postojem psychoanalýzy k Nietzscheovi. Třebaže Freud se dlouho snažil přiznávat inspiraci spíše u Schopenhauera, ke konci života nezapřel, že se mnohdy obracel i k Nietzschemu. Jung přednášel dva semestry výlučně o knize *Tak pravil Zarathustra* a takový Adler dokonce převzal pojem „vůle k moci“ za jeden ze stěžejních analytických nástrojů své terapie i teorie.

Předložená práce hmatatelně prokázala podobnou obsahovou vazbu i u Horneyové. To byl ale spíše její vedlejší záměr. Tím hlavním, o čem autorovi běželo, bylo vytvořit si určitý výkladový rámec, jímž by mohl samostatně uchopit figuru kněze, jak ji Nietzsche pojednává v *Genealogii*. I tento záměr se poměrně zdařil, ačkoli si některými interpretačními kroky nejsem zcela jist. Má základní nerozhodnost směřuje především k elementárně důležitému a pro práci stěžejnímu momentu „panství kněze“. Zdá se mi, že Nietzsche zcela záměrně rozlišuje mezi *tvorbou (schaffen)* hodnot a jejich *plozením (gebiert/gebären)*, jak je tomu u vzpoury otroků v morálce. Rovněž nepovažuji propast mezi lidmi, jež byla vyhloubena přímým působením kněze, za totožnou s *pathosem distance*, který Nietzsche výslovně spojuje s panským tvořením hodnot.

Se závěry práce nicméně žádné potíže nemám a myslím, že jsou korektně a vcelku precizně vyvozeny i formulovány. Za jednu z velkých předností práce rovněž považuji autorovu schopnost držet se věci a neodbíhat na základě volné asociace do všemožných pseudoteorií, které nakonec neznamenají nic jiného než snahu předvést před čtenářem, co

vše dotýčný ví, nebo se domnívá vědět. Právě jistou „zdrženlivost ve výrazu“ a přímočarost interpretace u nietzschovských prací vyzdvihují vždy a činím tak i tentokrát.

Práce zcela nepochybně nabízí neobvyklý pohled na postavu kněze v *Genealogii morálky* a inspiruje k jejímu dalšímu prohlubování. U obhajoby bych přesto rád slyšel studentovu reakci na výše naznačené a velmi obecně formulované námitky. Jsem si naprosto jasně vědom toho, že obě zdaleka přesahují bakalářskou úroveň; jsem však zároveň přesvědčen, že jí práce překračuje i v mnoha jiných ohledech.

Hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako **výbornou**.

V Lejčkově 19. 6. 2020

Jakub Chavalka